

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1919.

Första kammaren.

Nr 11.

Torsdagen den 9 oktober.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Anmälades och godkändes andra särskilda utskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om arbetstidens begränsning ävensom i ämnet väckta motioner;

nr 15, i anledning av väckta motioner om reglering av arbetstiden för sjuksköterskor och sjuksköterskeelever;

nr 16, i anledning av väckta motioner rörande arbetstiden inom gruvindustrien;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om arbetstiden å svenska fartyg ävensom i ämnet väckta motioner; samt

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om begränsning av tiden för bageri- och konditoriarbete samt en i ämnet väckt motion.

Anmälades och godkändes första särskilda utskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förbud tillsvidare i vissa fall av skatteköp; och

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inställande av skatteköp enligt kungörelsen den 4 februari 1811 jämte övriga författningar om användande av de till bruken och bergverken upplåtna rekognitionsskogarna.

Anmälades och godkändes riksdagens kanslis förslag till delar av riksdagsbeslutet:

nr 1, ingress;

nr 2, slutmening;

nr 3, angående val av särskilda deputerade jämlikt § 54 regeringsformen och § 50 riksdagsordningen;

nr 4, angående införselmonopol å viss spannumål m. m.;

Första kammarens protokoll vid urtima riksdagen 1919. Nr 11. 1

nr 5, angående glidande tullsatser för vissa slag av spannmål m. m.;

nr 6, rörande lag angående befrielse för värnpliktiga av 1918 års klass från fullgörande av viss värnpliktstjänstgöring i fredstid m. m.;

nr 7, angående lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att fullgöra reservtruppövning;

nr 8, angående uteslutande från Stora Sjöfallets nationalpark av vissa områden;

nr 9, angående rätt för Göteborgs lyceum för flickor att komma i åtnjutande av statsbidrag;

nr 10, angående förstärkande av de i staten för akademien för de fria konsterna uppförda anslagsposterna till belysning, undervisningsmaterieell m. m. för år 1919;

nr 11, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att verkställa fastighetsbyte med danska staten i syfte att bereda lokaler för svenska beskickningen och svenska konsulatet i Köpenhamn m. m.;

nr 12, angående lag om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m.;

nr 13, angående vissa ändrings- och tilläggsarbeten vid Västgöta regementes kasernetablissemang;

nr 14, angående disponerande redan under år 1919 av viss del utav det å extra stat för år 1920 under fjärde huvudtiteln anvisade reservationsanslag till fullföljande av arbetena å kasernetablissemang för femton infanteriregementen; samt

nr 15, angående bestridande av vissa av inträffade eldsvådor inom Vaxholms och Älvsborgs fästningar föranledda kostnader.

Anmälde och bordlades

första särskilda utskottets utlåtande nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 4 k) i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor;

andra särskilda utskottets utlåtande och memorial:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till arbetsrådet m. m.; och

nr 5, angående avlöning åt andra särskilda utskottets tjänstemän och vaktbetjäning; samt

tredje särskilda utskottets utlåtande och memorial:

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändrings- och reparationsarbeten i de för statsverkets räkning inköpta fastigheterna nr 1, 2, 3, 9, 10 och 11 i kvarteret Mercurius i Stockholm; och

nr 13, angående avlöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Ljunggren* för tiden den 12 innevarande oktober—den 11 nästinstundande november.

Justerades protokollsutdrag för denna dag ävensom protokollen för den 27 och den 29 nästlidne september samt den 1 och den 2 innevarande oktober.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 3,14 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Fredagen den 10 oktober.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Anmälades och bordlades första särskilda utskottets memorial:

nr 7, angående ersättning åt av utskottet vid handläggning av vissa ärenden anlitade sakkunniga; och

nr 8, angående avlöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran första särskilda utskottets utlåtande nr 6, andra särskilda utskottets utlåtande nr 4 och memorial nr 5 samt tredje särskilda utskottets utlåtande nr 12 och memorial nr 13.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 3,07 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Lördagen den 11 oktober.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Föredrogs första särskilda utskottets memorial:

- nr 7, angående ersättning åt av utskottet vid handläggning av vissa ärenden anlitade sakkunniga; och
- nr 8, angående avlöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning.

Vad utskottet i dessa memorial hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo första särskilda utskottets utlåtande nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 4 k) i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor.

Vad utskottet i detta utlåtande hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo andra särskilda utskottets utlåtande och memorial:

- nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till arbetsrådet m. m.; samt
- nr 5, angående avlöning åt andra särskilda utskottets tjänstemän och vaktbetjäning.

Vad utskottet i dessa betänkanden hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning av tredje särskilda utskottets utlåtande och memorial:

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändrings- och reparationsarbeten i de för statsverkets räkning inköpta fastigheterna nr 1, 2, 3, 9, 10 och 11 i kvarteret Mercurius i Stockholm; och

nr 13, angående avlöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning. bifölls vad utskottet i dessa betänkanden hemställt.

Anmäldes och godkändes:

tredje särskilda utskottets förslag till riksdagens skrivelse nr 21, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vis-

sa ändrings- och reparationsarbeten i de för statsverkets räkning inköpta fastigheterna nr 1, 2, 3, 9, 10 och 11 i kvarteret Mercurius i Stockholm;

första särskilda utskottets förslag till riksdagens skrivelse nr 22. till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 4 k) i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor: samt

andra särskilda utskottets förslag till riksdagens skrivelse nr 23. till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till arbetsrådet m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.12 f. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna*.

Lördagen den 15 november.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 9, 10 och 11 nästlidna månad.

Anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

- nr 16, angående förslag till lag om arbetstidens begränsning;
- nr 17, angående reglering av arbetstiden för sjuksköterskelever;
- nr 18, rörande arbetstiden inom gruvindustrin;
- nr 19, angående förslag till lag om arbetstiden å svenska fartyg;
- nr 20, angående förslag till lag om begränsning av tiden för bageri- och konditoriarbete;
- nr 21, angående förbud tillsvidare i vissa fall av skatteköp;
- nr 22, angående inställande av skatteköp enligt kungörelsen den 4 februari 1811 jämte övriga författningar om användande av de till bruken och bergverken upplåtna rekognitionsskogarna;
- nr 23, angående vissa ändrings- och reparationsarbeten i de för statsverkets räkning inköpta fastigheterna nr 1, 2, 3, 9, 10 och 11 i kvarteret Mercurius i Stockholm;
- nr 24, angående förordning om ändrad lydelse av § 4 k) i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor: samt
- nr 25, angående anslag till arbetsrådet m. m.

Upplästes och lades till handlingarna två från justitiedepartementet ankomna protokoll, så lydande:

*Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen
för justitiedepartementet den 16 oktober 1919.*

Till justitiedepartementet hade från länsstyrelsen i Kronobergs län insänts en den 13 oktober 1919 dagtecknad riksdagsmannafullmakt av innehåll att, sedan lantbrukaren Axel Linnér i Nottebäck blivit av Kronobergs läns landsting utsedd till ledamot av riksdagens första kammare för tiden till den 1 januari år 1920 men denna plats blivit ledig, vid förrättning enligt 14 § av lagen om val till riksdagen grosshandlaren *Nils Anton Bondeson* i Strömsnäsbruk blivit utsedd att inträda såsom ledamot av nämnda kammare för tiden till den 1 januari år 1920.

Vid den granskning av fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:
Sven Hagströmer.

*Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen
för justitiedepartementet den 30 oktober 1919.*

Till justitiedepartementet hade från länsstyrelsen i Skaraborgs län insänts en den 28 oktober 1919 dagtecknad riksdagsmannafullmakt av innehåll att, sedan lantbrukaren Carl Wilhelm Laurentius Berglund blivit av Skaraborgs läns landsting utsedd till ledamot av riksdagens första kammare för tiden till den 1 januari år 1923 men denna plats blivit ledig, vid förrättning enligt 14 § av lagen om val till riksdagen lantbrukaren *Ernst Svensson*, Eskhult, Habo, blivit utsedd att inträda såsom ledamot av nämnda kammare för tiden till den 1 januari år 1923.

Vid den granskning av fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:
G. Grefberg.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag.

Tillkännagavs att Kungl. Maj:t genom offentligt anslag låtit bjuda och kalla riksdagens samtliga ledamöter att denna dag kl. 11,30 f. m. infinna sig i slottskapellet samt efter förrättad gudstjänst begiva sig till rikssalen för att enligt 36 § riksdagsordningen av Kungl. Maj:t i nåder hemförlovas.

I anledning av denna kallelse avgingo herr talmannen och kammarens ledamöter kl. 11,20 f. m. till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls av kyrkoherden i Gustav Vasa församling, e. o. hovpredikanten H. E. Hallberg.

Efter gudstjänstens slut begav sig kammaren till rikssalen, där jämväl andra kammaren infann sig. Sedan herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet Löfgren uppläst Kungl. Maj:ts förordnande för hans excellens herr statsministern Edén att å Kungl. Maj:ts vägnar avsluta riksdagen samt talmännen var för sig framfört kamrarnas undersåtliga välönskningar och riksdagsbeslutet blivit av herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet uppläst, förklarade hans excellens herr statsministern i enlighet med det honom lämnade uppdraget urtima riksdagen vara avslutad.

Efter det första kammarens ledamöter återkommit till samlingsrummet och där intagit sina platser, framträdde greve Hamilton till talmansbordet och yttrade: Mina herrar! Då detta urtima riksmöte nu avslutats, har mer än en månad förflutit sedan kammarens sista arbetsplenium. Anledningen till detta egendomliga förhållande känna vi alla. Det innebär bland annat fortsatt ovisshet om när den så länge utlovade och så länge efterlängtade världsfreden skall bli definitiv och världslivet kunna länkas in på normala banor. Inom mindre än två månader skall riksdagen åter sammanträda. Måtte det ske under tryggare förhållanden!

Jag begagnar detta tillfälle att till kammarens ledamöter få frambara en hjärtlig tacksägelse för gott samarbete och för all den välvilja, som vid denna riksdag kommit mig till del.

Farväl, mina herrar!

Detta tal besvarades av herr W a v r i n s k y i följande ordalag:

Herr greve! Såsom den äldste kvarvarande ledamoten av denna kammare ber jag att till Eder få framföra ett värdsamt tack för den omsorg och skicklighet, varmed Ni under den nu äntligen tilländalupna urtima riksdagen lett kammarens få men mycket viktiga förhandlingar. Det har varit djupt ingripande ärenden, som förelegat till avgörande. Vi hoppas, vi alla, som deltagit i beslutet, att de måtte lända till fosterlandets väl och båtnad.

De välvilliga ord, Ni nyss benäget riktat till oss kammarens ledamöter, bedja vi att i rikt mått få till Eder återgälda. Vårt tack

och vårt farväl innebära en varm önskan om lyckligt återseende inom kort.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 12,23 på dagen.

In fidem
A. v. Krusenstjerna,